

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

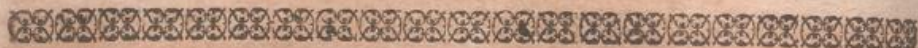
Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

§. 1. De naturâ beneficorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

TITULUS DECIMUS - OCTAVUS.

DE

B E N E F I C I I S.

Latissimam hanc materiam in compendium redacturi, dividimus in quinque sphos: In primo explicaturi naturam beneficiorum, eorum honorem & onus. In secundo personas,

quibus, & à quibus conferuntur. In tertio, quâ formâ & modo acquirantur. In quarto vacationes & amissiones. Quinto actiones pro beneficiis competentes,

I. Primus.

DE

Natura Beneficiorum.

Quæres primo. Quid est beneficium? *Re.* Est jus spirituale utendi & fruendi fructibus rei Ecclesiasticæ in perpetuum, Clerico ob ministerium sacrum Ecclesiasticâ autoritate institutum. Explicantur singula:

1mo. Jus. Quia numeratur inter res corporales.

2do. Spirituale, puta, non per essentiam, sed quatenus ab officio spirituali, ob quod exercendum datur, dependet, in quo à feudo distinguitur, quod beneficium temporale est, diciturque jus habendi usum fructum rei immobilis perpetuum, propter obsequium vel corporale servitium.

3to. Utendi: Imprimis ipsa bona Ecclesiastica ad Clericos non pertinent; jus enim utendi & fruendi semper est salvâ

rei substantiâ, nec Clerici rerum Ecclesiasticarum proprietatem & dominium habent. *cap. fraternitatem. 2. de donation. Sed earum tantum usu gaudent, unde se suamque familiam alant, ac superfluum pauperibus vel ad alias pias causas erogent. can. Clericus. 5. can. duo sunt. 7. can. res Ecclesie. 26. caus. 12. q. 1. Et sunt tantum nudi dispensatores. can. precipimus. ibid. can. non satis. 14. dist. 86. quibus non obstat, quod fructus beneficii elocare possint. cap. vestra nobis. 2. de locat. & conduct. quia id nomine Ecclesie faciunt, nec adversatur, quod de fructibus testari valeant, quia hoc intelligendum de fructibus aliunde, quam occasione Ecclesie ad eos pertinentibus. juxta cap. relatum. 12. de testament.*

4to. Fruendi: quia multi docent, Cle-

Clericos non tantum usum habere reddituum Ecclesiasticorum, sed etiam usum fructum. *Gloss. in cap. fin. de offic. ordin. in 6. verb. reservari.* Et saltem in aliquibus æquiparantur usufructuariis. *cit. cap. relatum.*

5to. *In perpetuum.* Quia, cum ad tempus Minister Ecclesiæ ordinari non possit, ab Ecclesia sine justa causa amoveri nequit. *cap. unic. de Capell. Monach. in 6. junct. gloss. verb. perpetui. cap. 1. de Cleric. agrotante.*

6to. *Clerico.* Hoc est: primatonsurâ initiato, qui eo ipso est persona Ecclesiastica, & non amplius Laicus. *cap. fin. de temp. ordinat. in 6.*

7imo. *Ob ministerium sacrum:* quia sicut beneficia militaria & profana militibus & hominibus profanis ob fidem & obsequium dantur, ita hæc beneficia DEO consecratis ob sacram & spiritualem functionem conceduntur. *cap. fin. de rescript. in 6.* Et ex hoc capite beneficium est res spiritualis, quia etsi proventus beneficiales non sint spirituales, sacro tamen ministerio sunt connexi, ita, ut ab eo separari non possint. *can. si quis obsecerit. 7. caus. 1. q. 3. cap. ad nostram. 21. de simonia.*

8vo. *Ecclesiasticâ autoritate institutum;* beneficium enim Ecclesiasticum autoritate Episcopi fundari debet. *Gloss. in Clement. 2. de decim. verb. Beneficiorum.*

Si aliqua ex conditionibus explicatis deficiat, non est beneficium propriè, sed impropriè dictum. Qualia sunt 1mo Coadjutoria; nam is, cui datur Coadjutor, manet titularius & possessor beneficii, & qui datur Coadjutor, habet tantum

administrationem. 2do. Feuda Ecclesiastica. 3tio. Patrimonia Clericorum, quæ pro beneficiis supponuntur, & sunt tituli ordinationis. *cap. Episcopus. 4. cap. tuis questionibus. 23. de prabendis. 4to. Pensiones super beneficiis, cap. quamvis plenissima. 4. eod. in 6. 5to. Religiosæ domus. 6to. Officia curandi Ecclesiæ fabricam, pullandi campanas, quorum capaces Laici. 7imo. Præstimoniam, id est, portiones fructuum Ecclesiæ institutæ pro Studentibus, pro subsidio contra infideles. 8vo. Commendæ militares, quæ non Clericis, sed Laicis convertis Ordinum militarium conferuntur. 9no. Officia Vicariatus Generalis, Officialatus, Cellariæ, sacristiæ, &c. quæ non dantur Clericis in titulum.*

Quæres secundo. Qualiter beneficia dividuntur? *Re. 1mo.* Beneficia alia curata, alia non curata. Curata sunt, quæ curam animarum annexam habent, de quibus *in cap. cum singula. 32. de prabend. in 6.* Vel quoad forum interius, quia Sacramenta administrandi, Verbum DEI prædicandi, &c. habet potestatem. De quibus *in cap. ut Dominicus. 2. de parochiis. cap. omnis utriusque sexus. 12. de poenit. & remiss. can. placuit. 3. de poenit. dist. 6.* Vel quoad forum exterius, quia visitandi, corrigendi, excommunicandi, &c. habet jurisdictionem. Beneficia non curata sunt, quæ talia munera annexa non habent, de quibus *in cap. in Ecclesia. 2. de institut.*

2do. Alia sunt beneficia duplicia, alia simplicia: Duplicia sunt, quæ vel dignitatem, vel personatum, vel officium annexum habent. Dignitas est præeminentia,

nentia, vel administratio rerum Ecclesiasticarum fori externi, ut Episcopatus, Decanatus, Abbatia, &c. Personatus est præ eminentia in sessione, processionibus, aliisque actibus publicis sine jurisdictione, ut in hisce partibus communiter Præposituræ. Officium est administratio rerum Ecclesiasticarum sine jurisdictione & præ eminentia, ut Scholasteria. Beneficia simplicia sunt, quæ nec curam animarum, nec aliquam administrationem annexam habent, sed solam Divinis Officiis interessendi obligationem, ut Canonicatus.

310. Alia beneficia collativa, alia electiva: Collativa sunt, quæ collatione aliõve provisionis modo ab electionis forma & ordine distincto obtinentur; electiva sunt, quibus per electionem Canonicam à Superiore confirmandam providetur. Quod ultimum additur, quia beneficia, quæ obtinentur per electionem quidem, sed confirmatione Superioris non indigent, non propriè electiva, sed collativa sunt, ut si Capitulum eligat Canonicum.

410. Beneficia alia patronata, alia non patronata: patronata sunt, quæ ad præsentationem idoneæ personæ à patrono, hoc est, à fundatore, dotatore, eorundemque Successoribus per Episcopum conferuntur, factâ præsentati institutione. Non patronata sunt, quæ collationi liberæ sine alicujus patroni præsentatione relinquuntur.

510. Alia beneficia Collegiata, alia non Collegiata: Collegiata sunt, in quibus tres vel plures per Superiorem auctoritatem Collegium approbandi

habentem instituuntur, ut cultui Divino inserviant, unum corpus faciant, ac unum sigillum habeant, sicut & unum Syndicum, & arcam communem. *cap. significavit. 48. de appellat. cap. dilecta. 14. de excess. Prælat.* Non Collegiata sunt, in quibus sunt quidem plures Clerici, quorum unus subest alteri, unum tamen Collegium non faciunt. Ecclesiæ Collegiata personarum Regularium Convencuales, Sæcularium Capitula nuncupantur.

610. Demum alia beneficia sæcularia alia regularia: Sæcularia sunt, quæ Clericis non Religiosis conferuntur; regularia sunt, quæ personis alicujus Religionis Regulam professis conferuntur. *cap. cum de beneficio. 5. cap. cum singula. 32. de præbend. in 6. Clement. unic. de suppl. neglig. Prælator. Trid. Sess. 14. de reform. cap. 10.* Beneficia omnia sæcularia esse censentur, nisi contrarium probetur. Rationem præsumptionis hanc dat *Corvin. de benef. Ecclesiast. lib. 1. tit. 9. n. 3.* quia cum S. Dionysius Papa beneficiorum omnium instituerit titulos, & ipse non regularis, sed sæcularis fuerit, omnia beneficia esse talia, qualis fuit eorum author, præsumitur.

Quærestertio. Quomodo beneficium esse regulare probatur? 32. Beneficium probatur esse regulare vel ex foundatione, si in erectione beneficii per Episcopum statutum sit, ut id per Regulares administraretur, vel ex consuetudine & præscriptione, si per 40. annos per Regulares fuerit administratum. Ad hanc præscriptionem naturam beneficii ex sæculari in regulare & econtra mutantem requi-

requiruntur sex conditiones: 1ma. Ut tempore ad legitimam præscriptionem à jure definito per 40. scilicet annos administratum fuerit per sæculares, ut sæculare, vel per regulares, ut regulare fiat. 2da. Ut beneficia possidentes in eo sint instituti. 3^{tia}. Ut tanquam Rectores, & non tanquam Vicarii vel substituti beneficium rexerint. 4ta. Ut beneficium administratum fuerit à Regularibus tanquam Regularibus ad hoc, ut in Regulare transeat, & e contra. Ideoque si Regularis Ecclesiæ parochiali Sæculari ex privilegio præficiatur, vel si beneficium regulare sæculari ex dispensatione conferatur, non ideo natura beneficii mutatur. *cap. nemo deinceps. 15. de elect. in 6. junct. gloss. verb. commenda. 51a.* Ut conferens eo animo & intentione imprimendi beneficio statum, quem exprimit, conferat. 6ta. Ut in possidente bona fides adsit, alias regularis manet regula: Sæcularia beneficia sæcularibus, regularia regularibus conferri debent, nisi Papa dispenset, quæ sumitur ex *cap. cum ad nostram. 37. cap. officii. 38. de elect. cap. cum pro beneficio. 5. de præbend. in 6. Trident. Sess. 14. de reform. cap. 10.*

Quæres quarto. Quæ Beneficiorum onera? *¶* Onera Beneficiorum alia sunt realia, alia spiritualia: Onera realia sunt erogationes, quas è sumptibus & proventibus beneficii superioribus Prælatibus facere debent Beneficiati, ut quarta decimarum, primitiarum, oblationum, mortuorum, Cathedraticum, subsidium charitativum, procuraciones in visitatione, annata decimæ. De quibus alibi. Onera spiritualia omnibus benefi-

R. D. Schurzenberg Instit. 7. Can.

ciis communia sunt: 1mo. Ut deserviat Ecclesiæ, in qua est intitulatus, & beneficium possidet. 2do. Ut officium diurnum & nocturnum certis diebus dicat. *cap. 1. & cap. dolentes. 9. de celebr. Missar. 310.* Professionem fidei emittat. 4to. Ordines suscipiat. Onera specialia sunt secundum diversas beneficiorum qualitates, ut si præbendæ Missæ celebratio, Sacramentorum administratio, &c. annexa.

Quæres 5to. Qualis residentia obligatio? *¶* 1mo. Regula generalis est, quod residentiam omne beneficium requirat. *cap. quia nonnulli. cap. relatum. 4. de Cleric. non resident. cap. ad hæc. 13. de præbend. can. Singula. 1. dist. 89.* Quamvis etiam modica sint beneficia. *cap. conquirente. 6. cap. inter quatuor. 10. de Cleric. non resident.* Vel etiam simplicia. *cap. fin. de rescript. in 6.* Ratio est: quia nullus Clericus ordinari potest, quin certæ Ecclesiæ intuletur. *cit. cap. quia nonnulli.* In illa autem perseverare debet, cui nomen dedit, nec ab una Ecclesia ad alteram transire licet. *can. Sanctorum. 2. dist. 70.*

2do. Consuetudo generalis ab omni residentia beneficia simplicia absolvit, nisi aliquam administrationem, vel exercitium curæ animarum annexum habeant, aut aliquod statutum vel consuetudo ad residentiam obliget.

3^{tio}. Episcopi, Parochi, ac omnes, quibus animarum cura commissâ, de jure Canonico & Divino residere tenentur, ut supra dictum.

4to. Qui in Ecclesiis Cathedralibus vel Collegiatis dignitates, Canonicatus

V

vel

vel præbendas obtinent, residere debent, ita, ut cujuslibet statuti vel consuetudinis vigore, ultra tres menses continuos, vel interpolatos ab iisdem Ecclesiis quolibet anno abesse non liceat, salvis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt. *Trid. Sess. 24. de reform. cap. 12.* additâ declaratione S. Congregationis.

Absentiæ licentiam ultra tempus à *Trident.* permissum, quamvis breve & ex causa iusta ac rationabili, sed in iure non comprehensa, dare non potest Capitulum, cum in lege Superioris, qualis est hæc de residendo, dispensare non possit. Ita declaravit S. Congreg. apud Garziam.

5to. Canonici residentes per se, & non per Substitutos Divina Officia suo Canonici incumbunt, ut cantare Missas, Evangelium, &c. peragere tenentur. *Trid. Sess. 24. de reform. cap. 12.* & declaratio S. Congregationis.

Quæres sexto. Qualis in Beneficiato ad Officium Canonicum obligatio? *110.* Officium Canonicum sunt certæ preces certis & designatis horis juxta sacrorum Canonum præscriptum à Ministris Ecclesiæ persolvendæ, quæ ideo Canonice dicuntur Horæ. *can. fin. dist. 92. cap. 1. de celebrat. Missar.*

2do. Officium Canonicum, quod in *cit. cap. 1. de celebrat. Miss.* pensum Clericalis servitutis vocatur, in septem Horas dividitur: tres nocturnas & quatuor diurnas, scilicet Matutinum, Laudes, & Primam, quæ ad noctem & crepusculum pertinent. Tertiam, Sextam, Nonam, & Vesperas, quæ diei sunt, &

Completorium, quod initium noctis est. Hæc divisio in iure Divino Legis veteris & novæ fundata est. In Lege veteri de oratione matutina est in *Psl. 118. Mediâ nocte surgebam ad confitendum tibi.* De Laudibus Matutinis *Psl. 5. Psl. 62. Psl. 118.* De Prima, Tertia, Sexta, & Nona *Lib. 2. Esdra. cap. 9. Legerunt in volumine legis Domini DEI sui quater in die. & quater confitebantur & adorabant Dominum DEUM suum. Dan. 6. v. 10. Daniel tribus temporibus in die flectebat genua, & adorabat, confitebaturque coram DEO. Psalm. 54. Vespere, & mane, & meridie narrabo, & annuntiabo, & exaudiet vocem meam. Psl. 140. Elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum.* In novo Testamento de hora 3tia. *Act. 2. v. 16.* De sexta. *Act. 10. v. 9.* De hora nona. *Act. 10. v. 3. & Act. 3. v. 1.* Mysticam significationem exprimit *Glossam cap. 1. de celebrat. Missar. verb. septenarius numerus.* versibus sequentibus:

Hæc sunt, septenis propter quæ psalimus horis:

Matutina ligat Christum, qui crimina purgat,

Prima replet sputis, causam dat Tertia mortis,

Sexta cruci neckit, latus ejus Nona bipartit,

Vespera deponit tumulo, completa reponit.

3tio. Horæ Canonice in omnibus Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis tam regularibus, quam sæcularibus à personis Choro deputatis publicè sunt recitandæ. *can. fin. dist. 92. cap. dolentes. 9. de celebrat. Missar. Clement. 1. cod. tit.*

4to. Privatim ad quotidianam Horarum recitationem Clerici beneficium Ecclesiasticum obtinentes obligantur, ut desumitur *ex cap. fin. de rescript. in 6.* Beneficium enim datur propter officium, & clarius *ex Concil. Lateran. Sess. 9. & constitutione S. Pii V. De quibus infra.*

5to. Hanc Officium Canonicum quotidie recitandi obligationem habent etiam illi, qui tenue obtinent beneficium, cujus fructus ad moderatam sustentationem sufficientes non sunt, ut verior docet sententia, & probatur 1mo *ex can. Clericus. 3. & 4. dist. 91.* ubi ab Ecclesia sustentationem non habens Clericus, victum & vestitum artificio vel agriculturâ sibi parare jubetur, absque officii sui sive pensâ horarii detrimento. 2do. Ratione: quia beneficium, quamvis tenue, est verè beneficium. *cap. si proponente. 42. de rescript. cap. si motu. 23. de prebend. in 6.* Cum sit jus perpetuum percipiendi fructus ratione officii spiritualis, obligatio autem pensâ horarii quotidie persolvendi à Concilio Lateran. & S. Pio V. Beneficiatis sine ulla exceptione imposita est, unde sicut ille, qui unum beneficium pingue vel plura obtinet, ad Horas semel duntaxat recitandas obligatur, ita qui tenue habet beneficium, ad illas integre quotidie recitandas tenetur, & sicut Ecclesia onus illud omnibus in Sacris constitutis, quamvis nullum beneficium obtineant, imponit, ita omnibus Beneficiatis imponere potuit, cum onus hoc honore, exemptione ceterisque Clericalibus sufficienter compensetur privilegiis.

Dixi: Verior: Sunt enim Doctores,

qui tenue beneficium habentem ab Horis Canonicis saltem diebus singulis dicendis exculant, ita ut si beneficium tertiam partem moderatæ sustentationis non attingat, solum ad Horas aliquoties in septimana recitandas v. g. diebus Dominicis & festivis obligetur.

6to. Ad contrahendum Officium Canonicum recitandi obligationem beneficii sufficit titulus, quantumvis nondum habeat possessionem; etenim per collationem vel institutionem jus in beneficio accepit. *cap. si tibi. 17. de prebend. in 6.* Ideoque si per Beneficiatum stet, quò minus collati beneficii possessionem obtineat, ad Horas obligatur; quia possessionem habere, & quò minus eam habeat, per Beneficiatum stare, paria reputantur. *cap. licet Episcopus. 28. de prebend. in 6.* Quinimò penes quem non stetit beneficii obtenti capere possessionem, si ramen certam cum possessione fructus à tempore collationis provenientes percipiendi spem habeat, ad Horas obligatur; est enim verus Beneficiatus fructus officio correspondentes percipiturus.

7imo. Beneficiati, qui post possessionem captam primis duobus vel quatuor, quos vocant expectantia annos, nullos fructus percipiunt, si illi fructus iisdem post mortem applicentur, ut si hæredes eorum eos percipiunt, vel Beneficiati applicentur sepulturæ, officium primis annis persolvere tenentur; nam fructus tempori, quo possiderunt, correspondentes virtualiter percipiunt, & in vita de fructibus post mortem percipiendis disponendi habent facultatem, quòd

quamvis juri & rationi sit consentaneum, attamen consuetudinem in Germania contrariam damnare non audet Wisner *de celebrat. Missar. n. 62.* vi cujus primis annis nullos fructus percipientes Officium Canonicum non perfolvunt. Quamvis enim talis consuetudo novis Canonicis omnes fructus subtrahens per *Extrav. suscepti. 2. de elect.* & constitutiones S. Pii V. & Innocent. XII. sit reprobata, has tamen constitutiones in Ecclesiis Collegiatis Germaniæ receptas non videmus.

8vo. Beneficiati nullos fructus percipientes, quia illorum fundi ab hostibus occupati, vel quia fructus certis annis ad fabricam Ecclesiæ aut aliam causam piam applicantur, à recitatione Officii Canonici excusantur à Laym. & Navarr. ed quoddam beneficia cum facultate fructus percipiendi plenè non obtineant, sicut etiam Canonicus nullam suam culpam, sed alienam vi, fraude, vel alio injusto modo à fructuum consecutione aliquot annis impeditus sine ulla spe eosdem recipiendi ad Horas non tenetur; illo enim tempore beneficii titulum cum effectu non habere censetur.

9no. Beneficiatus fructus, cum possit, non percipiens ob culpam suam, ut quia excommunicatus, vel suspensus, à loco beneficii sine justa causa absens, vel præsens Ecclesiæ non deserviens, ad pensum horarium obligatur, quia Ecclesiam servitio & officio ratione beneficii ab ea accepti defraudare nequit. Eodem modo si Beneficiatus nimis juvenis alteri pro ipso deservienti fructus beneficii cedere debeat, orare tenetur, quia quod

non percipiat fructus, non beneficii, sed illius est defectus.

10mo. Beneficiatus per alterum obligationi Officium Canonicum privatim recitandi satisfacere non potest; servitium enim illud Ecclesiasticum Beneficiatos ad recitandas privatim Horas obligans est quid personale, & ipsi persone beneficiatæ ita affixum, ut per se ipsum satisfacere teneatur, vel si ob legitimum impedimentum nequeat, obligatio alterum substituendi cesset. Constat ex propositione 21. ab Alexandro VII. damnata: *Habens Capellaniam collativam, vel aliud quodvis beneficium Ecclesiasticum, si studio literarum vacet, satisfacti obligationi, si officium per alium recitet.*

11mo. Qui totum Canonicum Officium recitare non potest, ad perfolvendam, quam potest, partem obligatur, qui enim totum solvere nequit, ad partem divisibilem, quam potest, solvendam astringitur. Ratio est: quia quando objectum obligationis est divisibile in partes sive æquales sive inæquales, per quas finis, per obligationem Religionis vel justitiæ intentus, saltem particulariter obtineri potest, tunc si non possit impleri totum præceptum, pars tamen, quæ possibilis, est adimplenda. Confirmatur ex propositione 54. ab Innocent. XI. damnata: *Qui non potest recitare Matutinum & Laudes, potest autem reliquas Horas, ad nihil tenetur, quia major pars trahit ad se minorem.*

12mo. Demum Horarum Canonicarum recitatio studiosè & devotè fieri debet. *cap. dolentes. 9. de celebr. Miss.* tam quoad expressionem oris, quam quoad inten-

intentionem cordis ; si enim cor non orat , in vanum lingua laborat , magis corde , quam voce cantandum. *can. cantantes. 1. dist. 92. Ubi Gloss. verb. in voce :*

Non vox , sed votum , non cordula musica , sed cor ,

Non clamans , sed amans , cantat in aure DEI.

Quæres septimo. Qualis in - & attentio ad recitationem Officii Canonici requiritur ? *ꝛ.* Hoc explicat *Gloss. in Clement. 2. de reliq. & venerat. Sanctor. verb. orationes.* Nihil aliud cogitet animus , quam quod precatur ; nam , ut inquit Gregor. illam orationem DEUS non audit , cui ille , qui orat , non attendit. Dicunt tamen Theologi hoc intelligendum , quando intentio nullo modo orationi conjungitur ; non enim requiritur , quod attentio semper maneat in oratione per actus essentiam : Unde *Psalm. 37. Cor meum conturbatum est in me , dereliquit me virtus mea.* Satis enim est , quod maneat per virtutem , hoc est : quando cum bona attentione quis ad orationem accedit , etsi in prosecutione mens ad alia rapiatur , semper tamen primæ intentionis vis permanet , nisi tanta sit evagatio , ut attentio omnino depereat , & tunc locus esset dicto *S. Cypriani lib. de Oration. Dominica :* Quomodo à DEO audiri te postulas , cum ipse te non audias ?

Quæres octavo. Quæ pœna Beneficiati Horas omittentis ? *ꝛ.* 1mo ex decreto Concilii Lateran. quod *S. Pius V.* in sua constitutione refert , quicumque habens beneficium Ecclesiasticum cum cura &

sine cura , si post sex menses , quam illud obtinuerit , Divinum Officium legitimo cessante impedimento non dixerit , beneficiorum suorum fructus pro rata omissionis officii & temporis suos non facit , sed eos tanquam injustè perceptos in fabricas ipsorum beneficiorum , vel pauperum eleemosynas erogare tenetur.

2do. Hanc pœnam *S. Pius V.* in sua constitutione ita declaravit , ut , qui Horas omnes Canonicas uno vel pluribus diebus intermisit , omnes beneficii vel beneficiorum fructus , qui illi vel illis diebus responderent , si quotidie dividerentur , qui verò Matutinum & Laudes , dimidiam , qui ceteras omnes Horas , aliam dimidiam , qui harum singulas , sextam partem fructuum ejus diei amittat , ac ita medietas fructuum correspondet Officio nocturno , hoc est : cæteris sex Horis , ita ut , qui omiserit Laudes ex Officio nocturno , sextam partem medietatis , & qui unam ex Officio diurno Horam omiserit , sextam quoque partem medietatis restituere obligetur. Ut probat *Wez. p. 4. decad. 5. casu 5.*

3^{io}. Qui Horas neglexit , fructus tali negligentia correspondentes ante omnem sententiam & declarationem in conscientia restituere tenetur , ut constat ex *proposit. 20. ab Alexand. VII. damnata: Restitutio à Pio V. imposita Beneficiatis non recitantibus , non debetur in conscientia ante sententiam declaratoriam Judicis , eò quod sit pœna.* Ratio est : quia recitatio Horarum est conditio , sine qua Beneficiati fructus non faciunt suos , & fundatores eo pacto proventus beneficii obtulerunt , & Beneficiati eâ conditione beneficia

neficia admiserunt, quemadmodum curati simili pacto curam susceperunt.

4to. Restitutio ob omissionem Horarum facienda per eleemosynas ante neglectam recitationem ex fructibus beneficii datas non compensatur. Ut patet ex propos. 33, ab Alexand. VII. damnata: *Restitutio fructuum ob omissionem Horarum suppleri potest per quascunque eleemosynas, quas antea Beneficiatus ex fructibus sui beneficii fecerit.* Ratio disparitatis inter eleemosynas ante omissionem Horarum, & post eam datas, hæc est: quod, qui ante omissionem eleemosynam fecit, expendit rem suam eo tempore, quo nondum præceptum Ecclesiæ de restitutione facienda obligabat, cum culpam tunc nondum commissam præsupponat, nec Beneficiatus per anteriorem eleemosynæ erogationem menti Ecclesiæ à culpa absterreere volentis satisfaciat: in posteriori autem casu menti Ecclesiæ satisfacit, dum Beneficiatus rem non suam, vel fructus, quos ob omissionem Horarum suos non fecerat, piè expendit, licet obligationis restituendi fuerit ignarus, dum hæc tacita & virtualis in dante eleemosynam sit intentio, ut per eam, quas pro peccatis contraxit, satisfaciat obligationibus.

5to. Beneficiatus primis sex mensibus Horas omittens ex præcepto Ecclesiæ ad restitutionem fructuum non obligatur, attamen sub peccato mortali, & fortè ex iustitia orare tenetur, ac ita ex lege naturali ad restitutionem adstrictus erit. Ex declaratione S. Pii V. in cit. constitut. Qui primis sex mensibus Officium non dixerit, nisi legitimum impedimentum ipsum

excusaverit, grave peccatum intelligatur admisisse.

6to. Non solum Beneficiati ob omissionem pensæ Canonici, sed etiam Clerici pensionem Ecclesiasticam habentes ob omissionem Officii B. M. V. ad restitutionem obligantur, ut declaravit S. Pius V. "Quicumque pensiones, fructus, aut alias res Ecclesiasticas ut Clericus percipit, is modo prædicto ad dicendum Officium parvum B. M. Virginis obligetur, & pensionum, fructuum, & rerum ipsarum amissioni est obnoxius."

7imo. Si Beneficiatus præter onus citandi Horas Canonicas alia onera subeat, ut in Beneficiato curam animarum exercente clarum est, omnes fructus perceptos omissionis temporis correspondentes restituere non tenetur, sed tertiam vel quartam partem ratione aliorum onerum beneficio incumbentium, quibus ipse Beneficiatus Horas licet omittens satisfacit, sibi reservare potest. In benigne Theologi Pianam interpretatur constitutionem.

Quæres nono. Quæ ad professionem fidei obligatio? R. 1mo. Provisus ad beneficium intra duos menses à die adeptæ possessionis juxta constitutionem Pii IV. professionem fidei facere debet, Curatus in manibus Episcopi vel ejus Vicarii Generalis, Canonicus Cathedralis non solum coram Episcopo seu ejus Officiali sed etiam in Capitulo juxta decretum Trident. Sess. 24. de reform. cap. 12.

2do. Qui semel professionem fidei fecit, si secundum obtineat Canonicatum, professionem fidei secundo facere debet. Ut declaravit S. Congregatio.

310. Lapsus duorum mensium à die captæ possessionis ab hoc onere non liberat; terminus enim duorum mensium non ad finiendam, sed ad non ulterius differendam obligationem est præfixus.

410. A tempore professionis factæ fructus suos facere incipiunt, antea autem perceptos fabricæ vel pauperibus perinde ac fructus non residentium in conscientia restituere tenentur, nisi enim taliter provisum professionem emittant, fructus non faciunt suos, nec illis possessio suffragatur. *Trident. loc. cit.*

Quæres decimo. Quæ Beneficiati ad Ordines suscipiendos obligatio? *Re. 1mo.* Beneficiatus habens beneficium, cui certus Ordo annexus, infra annum à die pacificæ possessionis, vel quo per eum steterit, quò minus eam habeat, Ordines requisitos suscipere obligatur. *cap. licet Canon. 14. cap. commissæ. 35. de elect. in 6. Clement. ut ii. 2. de atat. & qualitat. Trident. Sess. 22. de reform. cap. 4.*

2do. Non suscipiens talem Ordinem intra annum, si beneficium parochiale, est ipso jure privatus. *cit. cap. licet canon. & cap. commissæ.* Si est Canonicatus vel aliud beneficium, est privandus.

310. Suscipientes beneficium curatum sine intentione Ordines illis annexos assumendi, peccant mortaliter, & ad restitutionem fructuum obligantur. *cit. cap. commissæ.* Secus est de beneficiis simplicibus, quibus non est annexus sacer Ordo, dummodò adsit animus aliis beneficii oneribus satisfaciendi.

Quæres undecimo. In quo jus beneficii consistit? *Re.* Id maximè consistit in perceptione fructuum vel reddituum Ec-

clesiasticorum, directè ad ejus sustentationem ratione tituli beneficii & residentie deputatorum.

Quæres duodecimo. An Beneficiati illorum fructuum sint domini? *Re.* Duplex est sententia: Una Beneficiatos non dominos, sed tantùm dispensatores esse tenet, ita, ut sibi quidem & ministris suis necessaria ad sustentationem ex fructibus sumere valeant, cætera tamen ex lege non solùm charitatis, sed etiam justitiæ pauperibus vel in utilitatem Ecclesiæ convertere debeant, & si aliter faciant, sacrilegium committant, & ad restitutionem obligentur. Ut probatur *ex principio distinctionis 42. §. ordinandus.* Aliena rapere convincitur, qui ultra necessaria sibi retinere probatur. *ex can. fin. caus. 16. q. 1.* Quidquid habent Clerici, pauperum est, *can. sicut ii. 8. dist. 47.* Esurientium panis est, &c. *can. quod autem. 3. caus. 23. q. 7.* Non sunt illa nostra, sed pauperum, quorum procuracionem quodammodò gerimus.

2da hodièque communior Clericos post distributionem reddituum in quatuor portiones, de qua *in can. quatuor. 27. caus. 12. q. 2.* Et post beneficiorum institutionem fructuum ratione beneficiorum perceptorum dominos esse affirmat. Probat *ex cap. unic. de Cleric. non resident. in 6.* Ubi Clerici, qui Divinis Officiis non intersunt, quotidianarum distributionum non acquirere dominium, nec facere eas suas dicuntur. Unde necessariò præsupponitur, quòd, si intersint, earum acquirant dominium, easque suas faciant. Eodem modo *Tridentin.* declarat Beneficiatos non residentes fru-

fructus non acquirere, ergo residentes fructuum dominium acquirunt. Et ratio est: quia ista reddituum Ecclesiae distributio quoad portionem Clericis assignatam juxta qualitates & merita, nihil aliud fuit, quam redditus aliàs communes facere proprios eorum, quibus in particulari in stipendium computabantur; titulus enim divisionis emptioni & permutationi æquiparatur, dominium transfert, & proprium facit, quod antè commune & indivisum, & quamvis divisio illa non mutaverit naturam illorum bonorum, quæ à fidelibus ad cultum Divinum data sunt, arg. *Clement. quia conringit, 2, de Religios. domib.* Qualitatem tamen mutavit, ita ut, quod tempore illo, quo Clerici in communi vivebant, & reddituum Ecclesiae tantum dispensatores erant, ex eis sumentes, quantum cuique erat necessarium, in pauperes reliquum distribuentes, cum eis portio nondum esset discreta, erat commune, modò sit singulorum. Attamen non malè Ecclesiae redditus adhucdum bona DEI & pauperum vocantur; quia peculiari ratione vel ex obligatione justitiæ vel Religionis Beneficiati superflua in pauperes aliàque opera pia erogare tenentur, ita ut Clerici quoad beneficiorum fructus usufructuario quidem in acquirendo, non tamen in disponendo æquiparandi videantur. *Trid. Sess. 25, de reform. cap. 1.* Non tantum Episcopis, sed omnibus Ecclesiastica beneficia obtinentibus interdicit, ne ex redditibus Ecclesiae consanguineos familiarésve suos secundum carnis affectum augere studeant, sed in pauperes distribuant, quæ superflua fuerint.

Porro fructus necessarii sunt, qui ad Beneficiati & illius familiae sustentationem, scientiæ, literaturæ, nobilitatis vel dignitatis ratione habità necessarii judicantur, de quibus non aliter ac de bonis patrimonialibus beneficiatus disponere potest. Cæteri fructus & proventus appellantur superflui, & in pauperes aliosque pios usus sunt expendendi. Hæc ab omnibus admittuntur: 1mo, Beneficiati patrimonium sufficiens habentes, illo reservato ex fructibus beneficii vivere possunt, quia dignus est operarius mercedem suam, & nemo militat propriis stipendiis. *can. charitatem, 45, caus. 12, q. 2.* Cuius ratio & usus obtineat neminem cogit proprio facere beneficium. *can. precaria, 4, caus. 10, q. 2.* Canones, qui hinc doctrinæ contrariæ videntur, ut *can. Clericos, 6, can. pastor, 7, can. si quis, 1, caus. 1, q. 2, can. illi autem, 25, caus. 1, q. 1.* De consilio, non de præcepto sunt intelligendi.

2do, Beneficiati de bonis intuitu Ecclesiae acquisitis absque licentia summi Pontificis nequidem ad piam causam testari possunt. Hodie tamen ex generali consuetudine absque licentia vel approbatione Episcopi testari solent. *cap. 1, § 2, cap. cum in officiis, 7, cap. quia nos, 9, cap. relatum, 12, de testament.* Ratio est, quia Canones bona ejusmodi post mortem Beneficiati ad Ecclesiam redire volunt, ut videre est in *cit. cap. 1, § cap. cum in Ecclesiis.* Ut Beneficiatos ab accumulandis bonis averterent, & ad res in vita liberaliter ad pios usus expendendas excitarent, ex quo capite Clericis donationem talium bonorum ad pios usus per-

permittit, non autem ad testamenti confectionem.

3to. Beneficiati de iis bonis, quæ ante Clericatum habuerunt, testari possunt. *cit. cap. 1. de testament.* Et quæ post Clericatum ex successione amicorum vel industria acquisiverunt. *cit. cap. relatum.*

4to. Beneficiatis, si ab intestato de-

cedant, in bonis patrimonialibus, vel proprio labore vel industria acquisitis cognati: in bonis autem intuitu Ecclesiæ acquisitis Ecclesiæ, cui servièrant, id est: cujus est beneficium, quod morientes obtinebant, succedit. *cap. fin. de pecul. Clericor.*

§. Secundus.

DE

Personis, quibus, & à quibus Beneficia conferri possunt.

Quaeres 1mo. Qui beneficia conferre possunt? *Re. 1mo.* Summus Pontifex, qui plenam, liberam, & nullis legum vinculis adstrictam omnium beneficiorum dispositionem habet, cum Episcopis omnibus, quotiescunque placet, concurrat. *can. cuncta per mundum. 17. caus. 9. q. 3. ad honorem. 4. de authorit. & usu pallii. cap. proposuit. 4. de concess. Præbend. cap. dudum. 14. de præbend. in 6.* Ratio est: quia in summo Pontifice est plenitudo potestatis. *can. decreto. 11. & seqq. caus. 2. q. 6.*

2do. Legatus summi Pontificis, si sit de latere, id est, ex Collegio Cardinalium, in sua provincia in beneficiorum collatione cum omnibus Ordinariis concurrat, & beneficia conferre potest. *cap. 1. de offic. Legati. in 6.* etiam quæ sunt patronatûs Ecclesiastici. *cap. dilectus. 6. de offic. Legati. cap. cum dilectus. 28. de jure patronatûs,* etiam quorum collatio ad summum Pontificem devoluta. *cap. Venerabilis. 37. de præbend. Gloss. in ca. 1. de officio Legat. in 6. verb. ampliori. & in R.D. Schnorrenberg Instit. Jur. Can.*

Clement. si de beneficio. 5. de præbend. verb. sive ad nos. Beneficia quoque nondum vacantia sibi reservare potest. *cap. præfenti. 3. de officio Legat. in 6.* Legati sequentia prohibentur conferre beneficia: 1mo. In Ecclesiis regularibus vel Cathedralibus & Collegiatis majores post Episcopatum dignitates. *cap. deliberatione. 4. de offic. Legat. in 6.* 2do. Beneficia summo Pontifici reservata. *cap. quod translationem. 4. de offic. Legati. 3to.* Beneficia litigiosa. 4to. Beneficia juris patronatûs Laicorum. *Gloss. in Clement. per literas. de præbend. verb. Apostolicis. nisi per negligentiam ad Episcopi collationem fuerint devoluta.*

3to. Ordinarii collatores, qui jure proprio, sive illud ex lege sive ex concessione summi Pontificis, sive ex præscriptione, sive ex consuetudine habeant, beneficia conferunt, quantumvis ordinariam non obtineant jurisdictionem. *cap. cum nostris. 6. cap. accedens. 14. cap. postulastis. 15. de concess. præbend.* Et imprimis præbendas Ecclesiæ Cathedralis

X

Episco-